

Charlotte Ducharmen ja Jean-Baptiste Albertinen kaksilapsinen perhe asuu Pariisissa lähellä Montmartren kuuluisaa taiteilijakukkulaa. Kuvassa äitinsä kanssa kuopus Marius, 2.

Enää ei kannata haikailla, miten meilläkin kasvaisi hanhenmaksaa syöviä ja kokonaisia öitä nukkuvia bébéja. Ranskassa kasvatusotteet pehmenevät, kun äidit ja isät haluavat lapsilleen toisenlaisen lapsuuden kuin omansa.

HELENA LIIKANEN-RENGER KUVAT HELI SORJONEN

Muotia Ranskassa: SKANDI- KASVATUS

Tyttö viipty yläkerrassa. Hän haluaa pukea ylleen violetin prinsessamekon. Isä rientää huoneeseen ja yrittää puhua hänet ympäri.

– Tule **Joeline**, syödään aamiaista! Saat puristaa mehun, äiti huu-taa alakerrasta iloisesti.

On tavallinen arkiamu pariisilaisessa lapsiperheessä. Perheen äiti, **Charlotte Ducharme**, 33, valmistele kolmevuotiaan Joeline ja tämän kaksivuotiaan pikkuväljen **Mariuksen** aamupalaa ennen töihin lähtöään. Isä **Jean-Baptiste Albertine**, 33, on lähdössä omaan toimitoonsa muuta perhettä aiemmin.

Kohta kiharatukkainen pikkutyttö laskeutuu jyrkät rappuset rauhallisesti alas. Yllään Joelinella on prinsessahepeneiden sijasta vaalea lyhythihainen mekko ja pienet ballerinat.

– Lopulta hän haluaa aina panna kouluun saman mekon, vaikka siinä olisi tahroja, isä hymyilee.

– Marius, tässä on sinun maitosi, äiti huhuilee pojalle.

Marius imaisee korvikemaitopul-losta vähän, mutta pudottaa sen siten lattialle.

– No niin, syödäänpä nyt. Marius, tässä sinulle leipää, Charlotte maanittelee.

Kello on jo ties mitä, mutta aamu-kiire ei paina vanhempia. Heiltä ei kuulu tiukkasanaisia käskyjä saati

uhkailuja. Tässä kodissa lapset kasvatetaan eri tyyliin kuin yleensä tiukkaa kurinpittoa harrastavissa ranskalaisperheissä.

Kasvattaa voi myös toisin kuin on totuttu

Suomessa ranskalainen kasvatus nousi julkisuuteen muutama vuosi sitten amerikkalaisen **Pamela Druckermanin** *Kuinka kasvattaa bébé* -bestsellerin myötä. Kirja ihanoi ranskalaisen kasvatuksen hedelmiä, pieniä lapsia jotka osaavat istua

Charlotte, Jean-Baptiste, Marius, 2, ja Joeline, 3, syövät aamiaisen sohvapöydän ääressä olohuoneessa.

hän kertoo kuinka lapsia voi kasvattaa hyväntahtoisesti, kannustaen. Blogi on noussut Ranskassa nopeasti suosioon ja pelkästään sen Facebook-sivulla on jo yli 14 000 tykkääjää.

Charlotte on esiintynyt myös televisio uutisissa ja radiossa kertomassa kasvatustyylistään.

– Olen onnellinen, jos yksikin ranskalaisvanhempi alkaa tämän ansiosta kasvattaa lapsiaan suopeammin, Charlotte sanoo aamutoimiensa lomassa.

Lapsi oppii matkimalla, ei käskemällä

Charlotten ja Jean-Baptisten kotona olkkarin sohvapöydän ääreen katettu aamiaisen on suomalaisesta näkökulmasta yksipuolinen: valkoista leipää, voita ja hunajaa. Avokeittiöstä kuuluu tasainen hurina. Joeline käyttää sähkökäyttöistä sitruspuristinta tottuneesti, ilman essua. Mitään ei roisku lattialle.

Kohta isä kantaa muovisen kannun pöytään ja kaataa mehua korkeisiin viinilaseihin. Joeline ottaa palan leipää ja levittää sille ensin kerroksen voita ja sitten hunajaa.

– Joeline, anna minä autan. Nyt sinulla on tuossa leivällä hunajaa koko perheelle, Charlotte supisee.

Lakimiesisän on kiirehdittävä töihin. Hän pukee istuvan puvun päälle poplarin ja nappaa mukaansa sateenvarjon. ▶

– Bisous bisous, pusuja pusuja, hän suukottaa kunkin perheenjäsenen ja lähtee ulos sateeseen.

Kohtaus on kuin ranskalaiselokuvasta. Näin suloisia aamutouhut eivät kuitenkaan ole kaikissa perheissä, vaikka pehmeät arvot ovatkin maassa nousussa.

Psykologi **Nadège Larcher** mukaan Charlotten blogi edustaa Ranskassa käynnissä olevaa muutosta, jossa tuoreet vanhemmat pyrkivät kasvattamaan lapsensa toisin kuin heidän omat vanhempansa ovat tehneet. Larcher itse pitää valmennuksia, joissa vanhempia opetetaan olemaan lapsille aikaisempaa lempeämpiä.

– Meidän täytyy oppia puhumaan lapsille uudella tavalla. Ranskassa tämä sukupolvi, jotka ovat nyt vanhempia, on kasvatettu kurilla ja autoritaarisesti. He eivät osaa muuta, psykologi sanoo.

Ranskassa kaikki tuntevat sanonnan ”läpsy pepulle ei ole koskaan tehnyt pahaa kellekään”. Monet kolme-nelikymppiset ovat lapsuudessaan saaneet selkäsaunoja, heitä on komennettu rajusti, pantu nurkkaan ja pakotettu tottelemaan. Korvatillikoita saattaa nähdä ranskalaisessa leikkipuistossa vielä tänäkin päivänä.

Larcher muistuttaa, että ranskalaislasten hyväkäytöksisyyden taustalla eivät ole välttämättä pelkät kulttuuriset syyt.

– Niinhän se on, että perinteinen ankara kasvatustekniikka tekee lapsista kilttejä, psykologi sanoo.

Hän kohtaa työssään paljon vanhempia, jotka eivät edes ymmärrä, miksi tiukasta kurinpidosta pitäisi luopua, jos se kerran toimii.

– Ranskalaiset ovat hyvin kyseenalaistavaa kansaa. Jos sanomme, että voisitte tehdä toisin, he kysyvät, miksi pitäisi, psykologi sanoo.

Ranskassa on edelleen sallittua antaa kasvatusmielessä lapselle ruumiillinen rangaistus. Kuinka voimakasta laillinen lyöminen saa olla, siitä päättää viime kädessä tuomari.

– Kaikki perustuu hierarkiaan ja auktoriteettiin. Kasvatustekniikka on kilpailu, jossa vanhempien valtaa vastaan on lapsen valta. Jos mikään muu ei auta, lapselle annetaan rangaistus, psykologi selittää.

Kotitöissä auttamisesta syntyy helposti riita. Charlotte selvittää asian rauhallisesti.

Charlotte haluaa olla lempeä vanhempi ja tehdä selaisia myös muista ranskalaisista.

Ranskassa laki ei edelleenkään kiellä lasten ruumiillista rangaistusta perhepiirissä.

– Monien vanhempien ongelmana on, etteivät he tunne kovinkaan hyvin lapsen kehitysasteita. Monet luulevat, että lapsen kiu-kuttelu tarkoittaa, että lapsi testaa heitä. Niin he käyvät entistä ankarammiksi, vaikka pitäisi toimia toisin.

Charlottekin on käynyt valmennuksessa tai ”vanhempainateljeissa”, joiksi hän niitä kutsuu. Hän yhtyy psykologin sanoihin.

– Lapsi oppii paljon paremmin matkimalla kuin kuuntelemalla. Jos läimäytämme lasta, koska hän on tehnyt jotain väärin, oppiiko hän todella? En usko, Charlotte miettii.

Tutti suuhun kolmevuotiaalle

Charlotte päättää vielä ennen töihin lähtöä siivota lasten kanssa keittiön. Pienet saavat järjestää astianpesukoneen puhtaaksi veitset ja haarukat oikeille paikoilleen lokerikkoon.

He ryhtyvät innoissaan töihin, kunnes tulee riita ja Marius puree siskoaan selkään.

– Aiii!

– Minä luulin, että Marius haluaa sinua, anteeksi kulta, äiti huolehtii ja nappaa tyttären syliini.

– Marius, Joelinea ei saa purra. Kulta, pyydäthän anteeksi Joelinelta. Näin ei pidä tehdä.

Marius ei suostu, mutta katsoo, kuinka äiti lohduttaa itkevää lasta. Kohta velikin tulee antamaan siskolleen pusun selkään. Esimerkki toimii.

– Ranskassa tyypillisempää on ajatella, että jos lapsi on ollut ilkeä, on tehtävä jotain, ettei näin pääse tapahtumaan enää uudestaan.

Ensimmäinen reaktio olisi antaa lapselle rangaistus, Charlotte selittää.

Koulun kello on jo soinnut. Ranskassa école maternelle, jota voisi kutsua leikki- tai esikouluksi, alkaa lapsen ollessa kolmevuotias. Joelineen koulu sijaitsee kotikorttelissa, Marius taas viettää päivän kotona lastenhoitajan kanssa.

Pitäisi jo pukea ulkovaatteet päälle, mutta Joeline ei saa itkuja poikki.

– Tutti, tyttö pyytää äidiltään nyyhkäisten.

– Kulta, me lähemme kouluun.

– Tutti. Tétine.

Charlotte myöntyy ja juoksee yläkertaan hakemaan lapselle tutin, mutta ”vain viideksi minuutiksi”. Sitten aloitetaan pukeutumisrituaali, joka Ranskassa tarkoittaa vain ulkotakkia ja kenkiä. Kurahousuja ei tarvita, koska sateella lapset eivät leiki ulkona.

Charlotten perheessä ollaan tutin suhteen rentoja, kuten Ranskassa yleensäkin. Jos tutin lutkuttaminen auttaa arjessa niin mikä ettei, Charlotte selittää. Joelineen tutti jää lopulta kuitenkin eteisen pöydälle, kun ovi pannaan kiinni.

Vaikka tutin kohdalla löysäillään, pöytätapojen suhteen Ranskassa ollaan paljon tiukempia.

– Jokaisessa kulttuurissa on omat tärkeysjärjestyksensä. Ranskassa on tärkeää oppia syömään ruokapöydässä, joten se opetetaan varhain. Jossain muussa maassa saattaa olla tärkeää oppia luopumaan tutista, Charlotte selittää.

Vanhempien oma aika on tärkeää

Kun lapset on viety kouluun ja hoitoon, Charlotte suunnistaa töihin teknologiayritykseen, jossa hän toimii avainasiakaspäällikkönä.

Työpäivät ovat Pariisissa pitkiä: kotiin päästään yleensä vasta ilta- seitsemältä. Lastenhoitaja kaitsee

Nyt isosisko kouluun! Iltaisin lapsia kaitsee hoitaja, sillä työpäivä loppuu vasta seitsemältä.

perheen kotona pienokaisia siihen saakka.

Työ on Charlottelle tärkeää.

– Kun tulen illalla töistä, en ole ollenkaan väsynyt. Päinvastoin, minusta on silloin ihana viettää pienten kanssa pari tuntia ennen nukkumaanmenoa.

Paitsi kasvatuksesta Charlotte puhuu blogissaan myös oman ajan ja parisuhteen tärkeydestä. Vaikka yhteinen aika perheen kanssa olisi kortilla, on raivattava tilaa myös aikuisille. Haastattelua edeltävänä päivänä Charlotte ja Jean-Baptiste ovat juuri palanneet lomalta, joka vietettiin ilman jälkikasvua.

– Joka keskiviikko pelaamme tennistä, silloin lastenhoitaja on vähän pitempään, noin kahdeksaan.

Tämän lisäksi sunnuntai-ilta on varattu mummille: silloin Charlotte bloggaa ja Jean-Baptiste urheilee. Lisäksi pariisilaispariskunta käy ulkona jopa kahdesti viikossa tai vähintäänkin kutsuu ystäviä yhtä monesti kylään.

– Sosiaalinen elämämme on vilkasta, mikä on hyvin pariisilaista. Silloin kun meillä on vieraita, lapset ovat mukana aperitiivillä, mutta sen jälkeen he menevät nukkumaan. Viikonloppuiltaisin he saavat toki valvoa pidempään omassa huoneessaan, Charlotte selittää.

Charlottelle positiivinen tapa kasvatkaa lapsia ei tarkoita, että kaikki pitäisi tehdä lapsentahtisesti. Rajat on vedettävä, jo siksin, että jaksaisi itse.

– Ranskassa pohjoismaista kasvatusta kritisoidaan usein, koska osa vanhemmista on siellä ehkä liian lepsuja ja antaa lasten tehdä mitä vaan. Minulle hyvältätahtoinen kasvatusta ei kuitenkaan tarkoita sitä, että ei saisi sanoa ei.

Nyt Charlottella on kuitenkin jo kiire sanoa au revoir: on perjantai ja hommat on saatava hoidettua ennen viikonloppua. Perheessä luotetaan lauantai- ja lauantait vietetään sataprosenttisesti lasten kanssa.

– Kun tiedän etukäteen, että minulla on sunnuntaina hetki aikaa itselleni, en esimerkiksi kaipaa tietokoneita lauantaina ollenkaan.

Lauantait eivät häiritse edes kännykät tai tabletit, vaan silloin nautitaan suurkaupungin mahdollisuuksista: konserteista, museoista ja karuselleista. Ohjelmaa eivät päättäne silloinkaan pelkästään lapset, vaan päivä etenee koko perheen ehdoilla. Tärkeintä on, että kaikki nauttivat. ✨

Jutun kirjoittaja on Ranskassa asuva suomalaistoimittaja, joka pitää Chez Helena -blogia. Häneltä ilmestyy elokuun lopussa suomalaista ja ranskalaista perhe-elämästä käsittelevä kirja Maman finlandaise.

RANSKAN IMETYSISÄT KOKOONTUVAT NETISSÄ

Ensin synnytys oli rankka, sitten vaimo sairastui pahaan rintatulehdukseen juuri ennen miehen tärkeää työmatkaa. **Pascal Ghazi**, 35, yritti olla apuna, muttei tiennyt mitä tehdä. Itse asiassa hän ei edes ollut koskaan kuullut sanaa rintatulehdus.

– Ranskalaisen miehen tehtävä on synnytyksessä pitää vaimoa kädestä ja sanoa hengitä, hengitä. Siihen se jääkin. Tietoa esimerkiksi imetyksestä annetaan vain äidille, ei koskaan isälle, Pascal kertoo.

Kokemuksesta oppineena Pascal päätti perustaa Papallaitants-ryhmän, jossa ideana on jutella imetyksestä miesten kesken. Ryhmällä on omat nettisivut ja aktiivinen Facebook-tili.

– Jaamme tietoa muiden isien kanssa. Kävin kylä muutamassa imetystapaamisessa, mutta siellä kaikki olivat naisia. Minä en oikein tuntenut oloani kotoisaksi, hän nauraa.

Vertaistukea kaipaavia löytyy maassa, jossa vain neljäsosa naisista imettää puoli vuotta. Ranskassa suuri osa lapsista saa tuttipulloa pienestä pitäen: noin kolme neljästä äidistä aloittaa imettämisen, mutta kolmen kuukauden ikäisiä vauvoja imettää enää noin 40 prosenttia äideistä. Luku on Euroopan alhaisimpia. Pascalin mukaan imetykseen ei edes kannusteta.

– Jo sairaalassa synnyttäneeltä kysytään, haluaako hän imettää. Se ei ole loogista. Siinä tilassa on tietenkin helpompi sanoa, että annan tuttipullon, koska en jaksakaan nyt muuta.

Imetyksen vähäisyyden nähdään juontavan juurensa filosofi **Simone de Beauvoirista** ja voimakkaasta feministiliikkeestä, joka koki imettämisen naista alistavana, tasa-arvoon negatiivisesti vaikuttavana toimintana. Vanhemmat sukupolvet saattavat nähdä korvikemaidot jopa edistysaskeleina.

– Omasta lähipiiristä voi olla vaikea löytää tukea imetykseen. Jos me soitamme äidille, saamme todennäköisesti kuulla, että nyt se imettäminen pitää lopettaa.

Toki käytännön syitäkin vähäiselle imetykselle löytyy: Ranskassa äitiysloma kestää vain 16 viikkoa. Pascalin vaimo **Hanny**, 34, tekee töitä kotona ja imettää yhä pian neljä vuotta täyttävää **Emilio**-poikaa.

Kesken leikin poika kiipeää äidin kainaloon sohvalle ja kaivaa rinnan paidan alta.

– Ihmiset eivät tiedä, miten hyviä vaikutuksia äidinmaidolla on, Hanny hymyilee.

Tässä perheessä imetyksessä on yhteinen projekti. Papallaitants-ryhmä kasvaa koko ajan. Kesällä on suunnitteilla imetysisien yhteistapaaminen.

– Meitä on jo 90. Tähän saakka olemme tavanneet vain virtuaalisesti. Viimeksi me isät järjestimme aperitiivitreffit Skypessä, jossa meillä oli kaikilla omat oluet mukana, Pascal sanoo.